

چهروه مسخ شده ایرانیان و تاریخ ایران در کتاب های درسی عراق و سوریه

میرا نصیریان و ملکه سیده فاطمه رضوی
دانشگاه علوم پزشکی تهران

است: «ایرانیان از انسان دوستی عرب ها سؤ استفاده کرده و سه تن از خلفای راشدین، یعنی [اجناب] عمر بن خطاب، [اجناب] عثمان و [حضرت] علی ابن ابی طالب [ع] را به قتل رسانیدند».

ایرانی ها، دز دوران خلافت بنی امية، به دشمنی خود با ملت عراق استمرار بخشیدند. آنان بایجاد نهضت شعوبیه، بر آن شدند تا بآخوندش دار کردن قرآن و سنت، پایه های اسلام را مست کنند. در ضمن ایرانی ها با خنجر زدن از هشت به زبان عربی که نماد وحدت ملت عرب و باعث افتخار آن هاست، به مقابله با اعراب برخاستند. آنان با ارزش های کرمان قدر عرب ها، یعنی سخاوت، شجاعت و صداقت دشمنی ورزیدند. ایرانیان برای مخالفت با ایجاد یک امپراتوری نیرومند، یا همکاری در سورش مختار ثقیقی، فتنه الاشعث و طفیان عبدالله بن معاویه، دشمنی سیاسی خود را با عرب ها آشکار کردند. عداوت ایرانیان با امپراتوری عرب در دوره خلفای عباسی ثیرا بی گرفته شد. مهم ترین جنبش ایرانیان علیه خلفای اموی، فتنه ایوب مسلم خراسانی و فتنه سنباد مجوس بود که هر دو وسیله منصور [خلیفه] منکوب شد. خلفای عباسی، برای اداره امور امپراتوری، سهمی به ایرانیان واگذار کردند. اما با هم بردن به خطر ایرانیان، آنان را زیر نظر قرار داده و سرانجام ایرانیان را برکنار کردند. در زمان هارون الرشید،

بیش از آغاز گفتار، ذکر این حقیقت تاریخی لازم است که ایجاد واحد های سیاسی مشتمل به عنوان عراق و سوریه، مولود فروپاشی امپراتوری عثمانی در پایان جنگ جهانی نخست و دخالت و مبادرت بریتانیا و فرانسه بوده است.^{۱۷}

چهروه ایرانیان در کتاب های درسی عراق
در کتاب های درسی عراق، ایرانیان به این صورت به دانش آموزان معرفی می شوند: ایرانی ها از صدر اسلام دشمن ملت [عراق] و اسلام بوده اند. عرب ها در فبرد قدسیه نخست به رویارویی با ایرانی ها برخاسته و مقاصد آن ها را نقش برآب کردند. اما، آن ها برای سرنگونی امپراتوری عرب در دوران خلفای اموی و عباسی، توطئه را به گرفتند.

درباره جنگ قدسیه نخست در کتاب درس تاریخ مدرسه های عراق آمده است:

در پایان جنگ، خون شدها بر خاک عراق، یعنی سرزمین پان عربیت و فدایکاری ریخت. اگر به خاطر این هایداری دلیرانه نبود، هرگز این سرزمین از جنگ ایرانی های غاصب، آزاد نمی شد.

چکیده کتاب های درسی حکومت عراق درباره توطئه ایرانیان بر ضد اسلام و عربیت، هن از پیروزی قطعی در قدسیه، که منجر به آزادی عراق و سرنگونی امپراتوری ایران شد، به این شرح

چندی پیش، کتابی با عنوان روابط عرب- ایران از سوی یک ناشر لبنانی منتشر شد^{۱۸}. این کتاب، در برگیرنده مجموعه مقاله هایی است که از سوی شرکت کنندگان در همایش روابط عرب ها و ایرانیان: روند کنونی و چشم انداز آینه، عرضه شده بود. همایش مذبور از سوی مرکز هنرهای اتحاد عرب در سال ۱۹۹۵ میلادی در دانشگاه قطر برگزار شد. در این همایش، نمایندگانی از سوی جمهوری اسلامی ایران نیز شرکت داشتند. کتاب روابط عرب- ایران دارای بخش های کوتاکوئی است. آن چه در این نوشتار مورد توجه است، به بخشی با نام: «چهروه ایرانیان در کتاب های درسی عرب ها، نوشته طلال عتریسی مربوط می شود^{۱۹}.

عتریسی در نوشتار خود، کتاب های درسی دوره متوسطه در پنج کشور عربی یعنی عراق، سوریه، مصر، مراکش و عربستان سعودی را مورد بررسی قرار داده است. در این مقاله، تنها به بررسی چهروه ایرانیان در کتاب های درسی دو کشور عراق و سوریه بسته شده است. اما، چرا تنها عراق و سوریه؟ زیرا، در جهان به اصطلاح عرب، از حکومت عراق می توان به عنوان دشمن کنیه توڑ ملت ایران و از حکومت سوریه، به عنوان دوست راهبردی (استراتژیک) جمهوری اسلامی، نام برد.

**ملل، ایران و از جمله
ملل، ایران به
عنوان آغازگر جنگ
ایرانگر، ساله ب
کودکان و نوجوانان
عرافی، معرفی
من شود**

کند.

در کتاب‌های درسی حکومت عراق، به پنج دلیل زیر به عنوان علل شروع جنگ میان عراق و ایران اشاره شده است:

۱- ایدئولوژی بعثت که ملیم از روح بیان اسلام و میراث شکوهمند عرب است، برای عقاید عقب افتاده [امام خمینی (ره)]، تهدیدی جدی به شمار می‌آید.

۲- تنفر ایرانیان نسبت به عراق و اعراب که ریشه در نژادپرستی آنان دارد. این افکار را [امام خمینی (ره)]، در پشت نقاب مذهب، پنهان کرده است.

۳- ارتش ایران براین باور بود که در اثر جنگ با عراق، می‌تواند جایلیکه و نفوذ پیشین را که در اثر

کردن حکومت اعراب، آن منطقه را ضمیمه ایران نمود.

با وجود ابراز حسن نیت از سوی عراق برای ایجاد روابط دوستانه، محمد رضا شاه پهلوی نیز سیاست تجاوزکارانه هدراش را به گرفت. در دسامبر ۱۹۷۱ میلادی [ازد ۱۲۵] خورشیدی، ارتش ایران سه جزیره تنب بزرگ، تنب کوچک و ابوموسی را تصرف کرد. محمد رضا شاه برای زدودن هویت عربی "خليج عربی"، سیاست مهاجرت ایرانیان به خليج عربی را در پیش گرفت. در کتاب‌های درسی حکومت عراق، به ویژه بر روی قادسیه شکوهمند صدام یا قادسیه دوم [منظور جنگ عراق علیه ایران است]، تأکید زیاد می‌شود.

در کتاب‌های مزبور از قادسیه دوم به عنوان ادامه قادسیه اول یاد می‌شود که طی آن عرب‌ها جوانمردانه از سرزمین و شرف خود دفاع کردند.

در حالی که انگیزه ایرانیان تجاز، طمع و توطه بود، عراق در برابر فتنه ایرانیان، دفاع از تمامی ملت عرب را به عنده گرفت، در حالی که ایرانیان در بی جله طلبی و انتقام جویی به خاطر قادسیه اول، دست به این فتنه کریز زده بودند.

ایران، به دنبال تبلیغات نادرست، دخالت در امور داخلی عراق، به توب بستن شهرها، روستاهای مرزی عراق، در ۱۴ دسامبر ۱۹۸۰ [هزار و پانصد و ۱۵] خورشیدی، شهربیروی [هزار و پانصد و ۱۶] خورشیدی، به یک رشته حملات که پیش در آمد حمله هوایی به عراق بود، دست زد [۳]. اما، ایرانی‌ها نمی‌دانستند که وظیفه تاریخی عراق به عنوان پاسدار مرزهای خاوری سرزمین‌های عربی و همچنین موقعیت ژئوپلیتیک آن در خليج عربی، حکم می‌کند که این کشور از هویت عربی این‌آب‌ها، دفاع

شرکت جهانگردی و مسافرتی تعطیلات تقدیم می‌کند

A Reliable Name In Tourism Industry
نامی آشنا و مطمئن در صنعت توریسم

تهران - خیابان ناصر علی شریعتی - پلاک ۱۹۷

تلفن: ۰۱۹۱-۲۷۱۷۱۷۹

پست الکترونیکی: Holiday@neda.net

✓ اخذ ویزا ایران برای میهمانان خارجی (افزایی - گزوه)

✓ برگزارکننده تورهای خارجی به کشورهای آسیا - اروپا - آفریقا

✓ تورهای روزانه به کوه - برگزاری کالسکهای غواصی در گیلان

✓ برگزارکننده تورهای داخلی

✓ تشکیل تورهای اختصاصی برای نمایشگاهها و کنوارتها در ایران و سایر کشورها

مزبور، تنها به مواردی مانند کوشش‌های جمال الدین افغانی [آسایادی] بر ضد استعمار اروپاییان و کوشش‌های رضا شاه برای اصلاح اوضاع اقتصادی و سیاسی، اشاره‌هایی به عمل آمده است.

در کتاب‌های پیش از دوران پورش عراق به ایران، مسیولیت قتل سه تن از خلفای راشدین، به ایرانیان نسبت داده نشده است. حتی در مورد سرزمین‌های مورد ادعای اعراب و عراق، گلت شده بودکه سرزمین‌هایی زیر سلطه کشورهای خارجی وجود دارند که در آن سرزمین‌ها، عرب‌ها زندگی می‌کنند....

سیاهی ایرانیان در کتاب‌های درسی حکومت سوریه

طلال عتریسی، به دنبال پیش درآمدی، جنبه‌های منفی و مثبت چهنه ایرانیان را در کتاب‌های درسی حکومت سوریه مورد بررسی قرار می‌دهد. جنبه منفی ایرانیان در قلب اصول و فعایت‌های مسلمانان غیر عرب (موالی)، تبلی می‌لید(۵) که برابر امویان، پاپداری می‌کنند. این مخالفت‌ها، از سوی کافران و زندیان که بیشتر آن ایرانی و ملحد بودند و هم‌چنین شعوبی‌های تراپیست، بی‌گرفته می‌شد. در دوران خلافت هارون الرشید، ایرانیان با توانایی‌هایی که در امر مدیریت و حکمرانی ناشستند، کوشیدند تا اعراب را تحت سلطه خود را پیش از جنگ عراق علیه ایران، مورد بررسی قرار می‌دهد. وی می‌نویسد: در آن دوره، یافت تازمانی که با حمایت بریتانیا، چند جزویه و در کتاب‌های درسی کشور عراق، خیلی کم به ایران قسمت‌هایی از سرزمین‌های اعراب را اشغال و ایرانیان اشاره می‌شده است. در کتاب‌های

نیامده است.
۲- سیاست تجاوزکارانه [امام خمینی(ره)]، دنباله سیاست‌های شاه است. در حالی که صدام حسین، سیاست رهبران پیشین عرب را بی‌می‌گیرد.

۳- مسئول قتل سه تن از خلفای راشدین، یعنی جنلی عمر، عثمان و علی(ع)، ایرانیان مستند.
۴- ایرانیان در بی‌انتقام قادسیه اول مستند.
۵- ایرانیان، همیشه در بی‌تجاوزند، در این راستا، مواره پیشنهادهای صلح از جانب سوان عرب را رد می‌کنند.
۶- ایرانیان، هماره با ایقای نقش ستون بنجم در بی‌ایجاد قته و آشوبند.

۷- ایرانیان، متتجاوزند و می‌خواهند دیگران را زیر سلطه خود درآورند.
۸- ایرانیان، مخالف عربیت خلیج [فارس] و ملت‌های عربند.

۹- ایرانیان، مخالف تمدن عربند.
۱۰- ایرانیان: مخالف وحدت مردم عراق و وحدت ملت عرب، زبان عربی و هویت ملی اعرابند.

۱۱- ایرانیان، هماره با تیروهای استعماری علیه اعراب، همکاری می‌کنند.
۱۲- ملی گرایی ایرانیان، ملی گرایی نژاد پرستانه است. در حالی که ملی گرایی عرب، انسان دوستانه است.

در پایان بخش چهره ایرانیان در کتاب‌های درسی عراق، طلال عتریسی، مطالب کتاب‌های مزبور را پیش از جنگ عراق علیه ایران، مورد بررسی قرار می‌نماید. وی می‌نویسد: در آن دوره، در کتاب‌های درسی کشور عراق، خیلی کم به ایران و ایرانیان اشاره می‌شده است. در کتاب‌های

آمدن [امام خمینی(ره)], از دست داده بود، دوباره بازیابد.

۴- رژیم [امام خمینی(ره)], می‌خواست از جنگ برای انحراف از هلن ایرانیان از مسائل اقتصادی، اجتماعی و سیاسی بپره کنند.

۵- مصیونیست‌های ایران را تشویق کردند تا به عراق جمله کند، زیرا عراق تهدید بزرگی برای صیونیسم به شمار می‌رود.
نویسنده (طلال عتریسی)، مطالعین را که در کتاب‌های درسی حکومت عراق دوباره ایران به شاکردن مدرس عرضه می‌شود، به صورت زیر خلاصه می‌کند:

۱- تاریخ ایران، تکرار گذشته است. بعد از انقلاب (که اشاره به آن در کتاب‌های درسی عراق بجهنم نمی‌خورد)، هیچ تغییری در ایران به وجود

سرزمین‌های عرب همسایه آنان تأثیرگذاشته است. چنان که در دوران عباسیان، در مناطق شرقی، برخی جشن‌های ایرانیان مانند نوروز و مهرگان را برباری داشتند. مدرسه‌جندی شاهپور از انشکله کندی شاهپور که در زمان شاهپور اول بنا شده بود تأثیرش بر اعراب در رشتہ پژوهشی آشکار بود.

افزون بر اینها، در کتاب‌های منبهر آمده است که شماری از ایرانی تباران، آثاری از فرهنگ خود را به زبان عربی برگردانند. فم چنین عرب‌ها را نظر پوشانک، غذا، جشن‌ها و علم پژوهشی، تحت تأثیر ایران قرار گرفتند.

در این کتاب‌ها، آمده است که در ایران، یک انقلاب اسلامی ضد صهیونیست به وقوع پیوسته است که از نتیجه‌های آزادی بخش حمایت می‌کند. شایان توجه است که در کتاب تاریخ معاصر از کتاب‌های درسی سوریه، هیچ‌هده صفحه به انقلاب چین، چهارده صفحه به انقلاب و یوتام و تبا دو صفحه به انقلاب اسلامی در ایران، اختصاص یافته است.

پی‌نوشت‌ها:

1- Arab- Iranian relations, published by the center for Arab unity studies, edited by Khair-el-Hassan, Beirut 1998

۲- در این نوشتار از مقاله‌ی سیمای ایرانیان در کتاب‌های درسی اعراب. طلال عتریسی- تلخیص و ترجمه محمد رضا قاتون بدور مجله‌ای ایران‌شناسی (جانب آمریکا). سال دوازدهم، بهره‌گرفته شده است.

۳- برای اکاهی بیشتر به کتاب‌های تاریخ مراجعت فرمایید.

۴- آغاز جنگ روز سی و یکم شهریور ماه ۱۳۵۹ با تبلجم مه جانبه‌ی عراق به ایران آغاز شد. در حالی که سازمان ملل، عراق را به عنوان آغازگر جنگ می‌شناسد، حکومت عراق با جعل حقایق تاریخی در بیان است که به کودکان و نوجوانان عراق، ایران را آغازگر جنگ معرفی کند.

۵- البته می‌دانیم که مردم سوریه، عرب تراز نیستند در کتاب‌های درسی حکومت سوریه، مفهای

از این نوع در شام و عراق به وقوع پیوست... در کتاب‌های درسی سوریه، در مورد نهضت شعوبیه نوشتند: شعوبیه جنبشی بود که در ظاهر برای برابری با اعراب کوشش می‌کرد ولی در عمل در بی تفسیر و تحریر اعراب و حتی، در بی تحریر اسلام و تعالیم آن بود. مهم‌ترین انگیزه این جنبش، تأسیف ایرانیان به خاطر از دست رفتان امپراتوری بزرگشان بود که اعراب آن را برآنداخته بودند. انگیزه دیگر، ساختی‌های اجتماعی و اقتصادی بود که بر موالی تحمل شده بود و آنان خلفا را مستول آن می‌دانستند. هدف نهضت شعوبیه عبارت بود از:

۱- گسترش الحاد با هدف از میان برداشتن اسلام

۲- احیای میراث ایرانی و برتری ایرانیان بر اعراب

۳- سعی در تحریر اعراب با نشان دادن نقاط ضعف آنان و قائل شدن تعابیر میان اعراب و دین اسلام پا تکیه بر این مسئله که دین اسلام برای همه مردم جهان است.

تحلیل تاریخی ازان شده در کتاب‌های درسی حکومت سوریه، درباره تفسیر سرزمین‌های اعراب سوریه، شش صفحه را به خود اختصاص می‌دهد. در این تحلیل به بحث پیرامون شاهان گذشته ایران در دوران جنگ‌های متواتی با عثمانی پرداخته و سهی مدعی می‌شود که انگلستان به تقویت روابط با ایران و پشتیبانی از رضاشاه پهلوی- که به دشمنی با اعراب معروف بود- پرداخت تا آن که انقلاب اسلامی سلطنت پسر او- محمد رضا شاه- را برآنداخت. در یکی از کتاب‌های درسی، در فصل تعدد‌ها، مردمی بر تمدن ایران نیز وجود دارد و از جمله در آن جا آمده است که:

یکی از ویژگی‌های تمدن ایران، سازمان اداری آن بود که امپراتوری را به استان‌ها تقسیم می‌نمود. از دیگر ویژگی‌های آن، نظام قضایی و عدل، آیین‌های مذهبی، ادبیات و معلمات بود. مهم‌ترین صنایع ایران در گذشته، عبارت بودند از پارچه و قالی بافی.

در کتاب‌های درسی حکومت سوریه، مفهای

به علت رفتار خشونت‌آمیز خلفای اموی برای جلوگیری از طغیان مخالفان، ایرانیان از بنی هاشم جانبداری می‌کردند. همین رفتار امویان، ایرانیان را پس از پذیرش اسلام، همواره به فکر شورش و برانداختن امویان، وا می‌داشت. موالی غیر عرب [ایرانیان] که شمارشان پس از فروپاشی امپراتوری ایران، فزونی گرفت، به فکر دوپاره‌سازی امپراتوری بودند. از این روی، از زمان، خلیفه دوم که وسیله یک ایرانی، یعنی ابوالعلاء کشته شد، در توپه‌های کوتاگون دست داشتند. امویان که موالی را خطیز جدی برای خود می‌دانستند، مناصب حکومتی به آنان نمی‌دادند.

در دوران خلفای عباسی، ابو جعفر المنصور، توانست ریشه زندیقان را که از گروهی ملحد تشکیل می‌شدند و بیشتر آنان ایرانی بودند، بخشکاند. ایرانیان که هماره زیر نفوذ فرهنگ گذشتند خود قرار داشتند، به ظاهر اسلام آورده بودند تا هدف نهایی خود یعنی سنتیه‌جوبی با اسلام و عربیت را پنهان سازند. بر مکیان در زمان خلافت هارون الرشید، صاحب نفوذ و قدرت شدند. آنان از خاندان برمک بودند که سرپرستی آتشکه بلخ را عهده دار بودند. اما، به زودی با خلیفه به رقبالت برخاستند. پس خلیفه به نفوذ آنان پایان داد.

طرفداری موالی به سرکردگی ایرانیان و... از عباسیان، نه تبا برای رسیدن به برابری با اعراب بلکه برای دستیابی بر حکومت و زنده کردن شکوه از دست رفته گذشتند. رقابت میان اعراب و ایرانیان، در قالب درگیری میان امین و مأمون، پسران هارون الرشید، نمایان گردید. اعراب از امین که مادرش عرب بود، پشتیبانی کردند در حالی که ایرانیان به هوای خواهی مأمون که از مادر ایرانی بود، برخاستند.

اعراب، ناخرسندی خود را از نفوذ فراینده ایرانیان در قالب شورش‌های متعدد نشان دادند. از مهم‌ترین این شورش‌ها، می‌توان از طغیان عبدالله بن علی، عمومی منصور و سفاح نام برد که مخالف بیعت بامنصور بود و مردم را به تبعیت با خود دعوت می‌کرد. جانبداری فرماندهان سپاه و بسیاری از مردم شام از عبدالله بن علی، نشان دهنده خشم آنان از نفوذ فراینده ایرانیان بود. شورش‌های دیگری آمده ایست که آداب و آیین‌های ایرانیان، بر افغانستان اسلام، در رده موالی، طبقه بندی می‌شوند.